

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-51>

УДК 336.997

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БАНКІСЬКОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ МАЛОГО БІЗНЕСУ

DIGITALIZATION OF BANKING INTERMEDIATION AS A TOOL FOR ENSURING THE LIQUIDITY OF SMALL BUSINESSES

Марич Максим Григоровичкандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5400-0503>**Антонюк Володимир Ілліч**здобувач наукового ступеня доктора філософії,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3784-9699>**Maksym Marych, Volodymyr Antoniuk**
Chernivtsi National University

У статті досліджено роль банківського фінансового посередництва в умовах діджиталізації та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва як ключового інструменту забезпечення їх ліквідності. Проаналізовано вплив цифрових технологій на трансформацію традиційних банківських моделей, зокрема інтеграцію фінтех-рішень, використання штучного інтелекту, блокчейну, хмарних сервісів і відкритого банкінгу. Наведено приклади українських банків (Монобанк, ПриватБанк), які демонструють високу динаміку цифрових змін порівняно з міжнародною практикою. Підкреслено важливість клієнтоорієнтованості, автоматизації та гнучких фінансових рішень для МСП. Зроблено висновок про необхідність активної адаптації банків до цифрових інновацій як стратегічної передумови їхнього подальшого розвитку та забезпечення фінансової стійкості малого бізнесу.

Ключові слова: банківське фінансове посередництво, цифрова трансформація, діджиталізація, малий та середній бізнес (МСП), фінтех, ліквідність, цифрові платформи, штучний інтелект, блокчейн, відкритий банкінг, API, мобільний банкінг, банківські інновації.

The article investigates the role of banking financial intermediation within the processes of digitalization and the digital transformation of small and medium-sized enterprises (SMEs) as a critical mechanism for ensuring their liquidity and financial sustainability. In the contemporary digital economy, SMEs – which generate over 60% of GDP and provide the majority of employment in many countries – are increasingly positioned as primary recipients of innovative financial services. Digital platforms are becoming essential tools not only for operational optimization and transaction cost reduction but also for broadening access to affordable financing. The research analyzes the transformation of traditional banking models under the influence of emerging digital technologies, emphasizing the integration of financial technologies (fintech), artificial intelligence (AI), blockchain, cloud computing, and open banking protocols (API). These technologies have substantially enhanced SMEs' access to credit, financial advisory services, and risk management mechanisms. A comparative analysis of Ukrainian banks (notably Monobank and PrivatBank) and international digital banking practices is presented. Ukrainian institutions, in several cases, outperform global benchmarks in terms of service efficiency, user experience, and technological innovation. Monobank's fully digital model and PrivatBank's achievements in mobile banking and biometric security are highlighted as successful case studies of digital transformation in emerging economies. The article further explores international evidence, including findings from IDnow indicating that 64% of UK customers prioritize digital banking capabilities when selecting financial institutions. The necessity of customer-centric, flexible, and cost-efficient financial solutions tailored to the needs of SMEs is emphasized. It is concluded that banking institutions must intensify efforts to integrate digital innovations, collaborate with fintech companies, and develop agile, technology-driven service models. The ongoing digitalization of banking is identified not as a transient trend but as a strategic imperative for enhancing financial intermediation,

promoting financial inclusion, and reinforcing resilience. Ukraine's experience offers valuable lessons for other economies undergoing similar digital and economic transitions.

Keywords: banking intermediation, digitalization, digital transformation, small and medium-sized business, financial platforms, liquidity, fintech, open banking, artificial intelligence, blockchain.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальної цифрової трансформації особливої актуальності набуває проблема ефективного забезпечення ліквідності малого та середнього бізнесу (МСП) за участю банківських інституцій. У країнах із перехідною економікою, таких як Україна, цей сегмент підприємництва не лише формує понад 60% ВВП, але й є критичним фактором соціально-економічної стабільності. Разом з тим, МСП часто стикаються з обмеженим доступом до фінансових ресурсів, що знижує їх платоспроможність, інвестиційний потенціал та загальну стійкість у нестабільному ринковому середовищі.

Цифровізація банківського сектора змінює підходи до фінансового посередництва, формуючи нові канали взаємодії з клієнтами, зокрема цифрові платформи, відкритий банкінг, використання штучного інтелекту та блокчейну. Це відкриває нові можливості для оперативного кредитування, управління грошовими потоками, мінімізації транзакційних витрат і ризиків. Однак процес цифрової трансформації потребує наукового узагальнення та систематизації досвіду з урахуванням специфіки діяльності МСП.

Таким чином, проблема полягає у пошуку оптимальних моделей банківського фінансового посередництва в умовах цифровізації, які б ефективно забезпечували ліквідність малого бізнесу, враховуючи динаміку технологічних змін, потреби підприємств та вимоги до регуляторної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці наголошують, що інтеграція цифрових технологій у банківський сектор сприяє скороченню операційних витрат, автоматизації бізнес-процесів та підвищенню прозорості фінансових операцій. На міжнародному рівні дослідження показують, що цифровізація суттєво змінює взаємодію між банками та клієнтами. Наприклад, у США процес затвердження кредитів для малого бізнесу через цифрові платформи скоротився до 5 хвилин, що дозволяє забезпечувати підприємцям швидкий доступ до фінансування [1].

Дерев'янюк В. О. в одній із своїх праць стверджує, що діджиталізація змінює підходи до організації банківських послуг, сприяючи

їх доступності, автоматизації процесів і зменшенню витрат. Цифрова економіка інтегрує традиційні бізнес-моделі із сучасними технологіями, створюючи нові можливості для обслуговування клієнтів малого бізнесу [2]. Трансформація операційних процесів відбувається на всіх рівнях банківської системи: починаючи від digital-трансформації простого використання ІТ до масштабних змін у бізнес-моделях банків, створюючи при цьому нові професійні ролі (Chief Digital Officer, аналітики великих даних, фахівці Scientist) [3].

Фінансове посередництво в умовах цифрової економіки виступає ключовим фактором економічного зростання, адже воно забезпечує ефективне управління фінансовими ресурсами та їх оптимальний розподіл. Однак впровадження FinTech-рішень значно трансформує традиційні моделі банківської діяльності, створюючи нові можливості для адаптації через інтеграцію цифрових екосистем. Як зазначають автори Н. Н. Пантелеєва, С. В. Запорожець, Н. Г. Нагайчук, О. М. Бартош, інноваційні підходи, зокрема клієнтоорієнтованість, гнучкість бізнес-процесів і впровадження хмарних технологій, дозволяють банкам зберігати конкурентоспроможність у нових умовах [4].

З огляду на це можна зазначити, що ключову роль відіграє співпраця банків із FinTech-компаніями, що забезпечує доступ до інструментів, таких як API, які покращують інтеграцію з партнерами та розширюють можливості персоналізації банківських продуктів. Крім того, перехід до екосистемної бізнес-моделі дозволяє банкам створювати платформи, які об'єднують фінансові та нефінансові послуги, забезпечуючи ефективність та стійкість бізнесу. Використання технологій Big Data, штучного інтелекту (AI) та Інтернет речей (IoT) сприяє кращому розумінню потреб малих і середніх підприємств, підвищуючи доступність фінансування та забезпечуючи індивідуалізований підхід до клієнтів.

Попри наявність широкого кола досліджень, залишається низка не вирішених питань, зокрема:

– відсутність комплексного аналізу взаємодії банків і фінтех-платформ саме в контексті цифрової підтримки МСП;

– недостатнє висвітлення впливу відкритого банкінгу та регуляторних змін на фінансову інклюзію малого бізнесу;

– обмежена кількість досліджень із порівнянням вітчизняної та міжнародної практики цифровізації банківської підтримки МСП.

Ці аспекти потребують подальшого дослідження для розробки дієвих інструментів підтримки МСП у цифровому середовищі.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення ролі та механізмів цифрового банківського фінансового посередництва у забезпеченні ліквідності малого і середнього бізнесу в умовах цифрової трансформації економіки, з урахуванням кращих світових практик і національного досвіду.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачається вирішити такі завдання:

– дослідити теоретичні аспекти цифрового банківського посередництва;

– проаналізувати сучасні тенденції цифровізації у банківській системі України та світу;

– систематизувати досвід інтеграції банків і фінтех-компаній у підтримці ліквідності бізнесу;

– сформулювати рекомендації щодо покращення механізмів цифрового банківського посередництва в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. МСП, які забезпечують понад 60% ВВП і значну частку зайнятості в багатьох економіках, є одними з головних вигодонабувачів цифровізації. Цифрові платформи дають змогу знижувати транзакційні витрати, оптимізувати фінансові операції та отримувати доступ до фінансування на вигідніших умовах. Зокрема, програма "Доступні кредити 5-7-9%" в Україні активно використовує цифрові платформи для обробки заявок і забезпечення прозорості процедур. У 2023 році в Україні зафіксовано 7 397,2 млн безготівкових операцій на суму 3 980,0 млрд грн [5].

Фінансове посередництво банків в умовах цифровізації зазнає глибоких змін, що відображають трансформацію сучасної економіки та технологічного середовища. Банки, як основні учасники фінансової системи, активно впроваджують інноваційні підходи для оптимізації процесів обслуговування клієнтів і підтримки малого та середнього бізнесу (МСП). Цифрові технології відкривають нові можливості для поліпшення доступу до фінансових послуг, автоматизації операцій і скорочення транзакційних витрат, створюючи конкурентні переваги для банківських установ.

Згідно зі Statista [6], цифрова трансформація охоплює всі аспекти інновацій у фінансових технологіях, спрямованих на адаптацію банків до сучасних потреб клієнтів і бізнесів. McKinsey [7] підкреслює, що впровадження цифрових рішень докорінно змінює традиційні бізнес-моделі банків, сприяючи підвищенню їх ефективності через використання таких технологій, як Big Data, штучний інтелект і блокчейн. Водночас, як зазначає World Economic Forum [8], цифрові технології не лише оптимізують бізнес-процеси, але й змінюють фундаментальні принципи функціонування фінансових інститутів, роблячи їх більш клієнтоорієнтованими та гнучкими.

Цифрова трансформація банківського сектора не обмежується впровадженням технологій, а має на меті створення нових бізнес-моделей, які відповідають викликам цифрової економіки. Це передбачає модернізацію інфраструктури, автоматизацію операцій, а також використання інноваційних технологій для аналізу даних, управління ризиками та створення персоналізованих рішень для клієнтів.

Виходячи з вище сказаного можемо дати визначення поняттю «цифрова трансформація»: це процес інтеграції цифрових технологій у всі аспекти бізнесу та суспільства, що призводить до фундаментальних змін у способі роботи компаній, наданні послуг і взаємодії з клієнтами. Вона включає автоматизацію процесів, впровадження штучного інтелекту, використання великих даних та інші інновації для підвищення ефективності, продуктивності та якості обслуговування.

Швидке проникнення інтернету на глобальному, регіональному та національному рівнях відіграє ключову роль у прискоренні діджиталізації економічних процесів, зокрема в банківській сфері. Станом на 2023 рік доступ до інтернету мають 68% населення світу, що складає близько 5,5 мільярдів людей. Водночас існує суттєва різниця між регіонами: у країнах із високим рівнем доходу інтернетом користується 93% населення, тоді як у країнах із низьким рівнем доходів цей показник становить лише 27% [8]. Такий цифровий розрив обмежує доступ до фінансових і економічних можливостей для багатьох регіонів світу, підкреслюючи необхідність усунення цього бар'єру.

Європа демонструє найвищий рівень діджиталізації серед усіх регіонів, із проникненням інтернету на рівні 91%. У таких країнах, як Нідерланди та Данія, доступ до інтер-

нету перевищує 95%, що забезпечує широке впровадження цифрових технологій у різні аспекти життя, включаючи банківське обслуговування, освіту та торгівлю [9]. Цей рівень доступу створює передумови для активної інтеграції інноваційних фінансових технологій, таких як відкритий банкінг, блокчейн і мобільні платформи, що підвищують ефективність фінансового посередництва.

В Україні рівень цей показник становить 79%, що свідчить про значний розвиток цифрової інфраструктури в останні роки. Таке покриття дає змогу активно розвивати інноваційні сервіси в банківському секторі, особливо для малого та середнього бізнесу. Онлайн-банкінг і мобільні додатки, які вже успішно функціонують у таких банках, як Монобанк та ПриватБанк, забезпечують підприємцям швидкий доступ до фінансових послуг, скорочуючи часові витрати та знижуючи транзакційні витрати [10].

Поширення інтернет мереж створює базис для цифрової трансформації банківської системи, яка, у свою чергу, сприяє підвищенню фінансової інклюзії, автоматизації процесів і модернізації бізнес-моделей. Це підкреслює важливість подальшого розвитку цифрових технологій і зусиль щодо усунення цифрового розриву для забезпечення рівного доступу до фінансових і економічних можливостей у всіх регіонах світу.

Цифровізація банківської системи глибоко впливає на ефективність фінансового посередництва. Дослідження Maru'ao, SEP (2020), проведене на основі даних 80 індонезійських банків за 2015–2019 роки, застосовує метод Data Envelopment Analysis (DEA) та індекс цифрового банкінгу для оцінки ефективності посередницької діяльності. Результати показали позитивний вплив цифровізації на продуктивність банківських послуг, зокрема через впровадження автоматизації, штучного інтелекту та великих даних [9].

Однак ефект цифровізації виявляється залежним від розміру банку: малі банки отримують більше переваг завдяки гнучкості, тоді як великі стикаються зі складнощами масштабування та інтеграції. Дослідження підкреслює необхідність співпраці між малими й великими банками для успішного впровадження інновацій.

Досвід Індонезії демонструє, що ефективна цифрова трансформація потребує адаптивних стратегій і партнерств, що може стати цінним орієнтиром для реформ в українському банківському секторі.

Для порівняння іноземного досвіду цікавим також є дослідження IDnow, яке показує, що 64% британців вважають важливими цифрові банківські сервіси, такі як дистанційне відкриття рахунків та онлайн-банкінг через зручні мобільні додатки. Це свідчить про зміну споживчих звичок та зростання попиту на фінансові послуги, які не потребують фізичного контакту з банком. Українські банки, такі як Монобанк та ПриватБанк, активно впроваджують такі технології, що дозволяє їм конкурувати як із традиційними банками, так і з міжнародними фінтех-компаніями. [11].

Водночас традиційний банкінг продовжує стикатися з проблемами, які створюють додаткові можливості для цифрових платформ. Близько 47% опитаних клієнтів заявили про розчарування через необхідність витратити багато часу на обслуговування у фізичних відділеннях банків. Це є однією з основних причин, чому цифрові банки, що пропонують швидкий доступ до фінансових послуг онлайн, стають дедалі популярнішими. Для малого бізнесу, де оперативність є критично важливим фактором, відмова від паперових процедур та перехід до повністю цифрового банкінгу може стати значною конкурентною перевагою.

Тому, давайте визначимо основні напрямки цифрових технологій, що сприяють покращенню банківського обслуговування для МСП:

1. Кредитування як основа підтримки ліквідності. Банки залишаються головним джерелом коротко- і довгострокового фінансування для підприємств. Завдяки цифровізації процес кредитування стає більш доступним, швидким та зручним. Наприклад, через мобільні додатки та онлайн-платформи підприємства можуть подавати заявки на кредити, отримувати попередні рішення та навіть укладати угоди без відвідування відділень банку. Це особливо важливо для малого бізнесу, який часто стикається з труднощами у доступі до фінансових ресурсів.

2. Фінансове посередництво через платіжні системи. Цифрові платіжні системи, які впроваджують банки, дозволяють підприємствам оптимізувати свої грошові потоки. Наприклад, інтеграція з фінтех-рішеннями через відкритий банкінг (Open Banking) знижує витрати на обробку транзакцій, а також розширює спектр доступних послуг, таких як автоматизовані платежі або мультивалютні операції.

3. Фінансові консультації та управління ризиками. Банки забезпечують підприємства

не лише доступом до капіталу, але й консультаціями з управління ліквідністю та оцінки ризиків. Використання штучного інтелекту (AI) дозволяє банкам надавати персоналізовані рекомендації для кожного клієнта. Аналітичні інструменти, інтегровані в цифрові платформи, дозволяють підприємствам прогнозувати фінансові ризики, планувати касові потоки та уникати криз ліквідності.

4. Партнерство з фінтех-компаніями. Співпраця банків із фінтех-компаніями є важливим напрямком цифровізації банківської системи. Це партнерство дозволяє банкам надавати доступ до інноваційних послуг, таких як альтернативне кредитування, автоматизовані платежі або управління рахунками через мобільні платформи. За даними BCG Global, фінтех-компанії доповнюють традиційні банківські послуги, забезпечуючи гнучкість та інноваційність, тоді як банки надають інфраструктурну та регуляторну підтримку. Це створює синергетичний ефект, який позитивно впливає на доступність та якість фінансових послуг для малого бізнесу [12].

5. Роль у розвитку малого бізнесу. Малий бізнес, який є основним користувачем фінтех-рішень, все ще значною мірою залежить від банківських послуг для забезпечення ліквідності. За даними Світового банку, 90% малих і середніх підприємств у світі залежать від банків для відкриття кредитних ліній, отримання фінансування чи управління своїми фінансами. У цьому контексті банки виступають не лише як кредитори, а й як партнери, які допомагають малому бізнесу інтегруватися в цифрову економіку, адаптуючи нові технології для забезпечення стабільного розвитку [13].

Діджиталізація стала ключовим чинником трансформації фінансового сектору, забезпечуючи більш ефективні бізнес-процеси, ширший доступ до послуг та сприяючи глобальній інтеграції. Згідно з World FinTech Report від Capgemini, 63% банківських клієнтів одночасно користуються послугами фінтех-компаній. Це свідчить про зростаючий інтерес до швидких, зручних і персоналізованих фінансових продуктів, які пропонують фінтехи. Однак клієнти продовжують довіряти традиційним банкам, очікуючи від них більш цифрових підходів для задоволення нових потреб. Ця тенденція підкреслює необхідність інтеграції інноваційних технологій у традиційні банківські моделі [14].

Фінтех-компанії приваблюють клієнтів низькими витратами, зручністю та швидкістю обслуговування. Згідно з досліджен-

ням Finextra Research, близько 75% клієнтів вказали, що їх приваблює саме такий підхід. Це особливо важливо для малого бізнесу, який потребує швидкого доступу до фінансових ресурсів та мінімізації бюрократичних бар'єрів. Наприклад, цифрові платформи дозволяють малим підприємствам отримувати кредити всього за кілька хвилин, що значно скорочує час на обробку заявок порівняно з традиційними банками [15].

Незважаючи на зростання популярності цифрового банкінгу, фінтех-компанії продовжують стикатися з труднощами у залученні нових клієнтів. Лише 24% британців регулярно використовують послуги небанківських фінтех-компаній, хоча у великих містах, таких як Лондон, цей показник вищий – 32%. Це свідчить про те, що цифрові банки можуть посилювати свою позицію через партнерство з фінтех-платформами вта інтеграцію нових технологій, що дозволить розширити клієнтську базу [11].

Традиційні банки адаптуються до нових умов, створюючи цифрові підрозділи або пропонуючи Banking-as-a-Service (BaaS) через платформи. Ці дії спрямовані на задоволення попиту клієнтів на персоналізовані та доступні фінансові послуги. Однак банки стикаються з викликами через застарілі системи та недостатні ресурси для обробки великих обсягів даних. Наприклад, лише 40% банків повністю інтегрували аналітику даних та штучний інтелект у свої процеси, що обмежує їх можливості щодо персоналізації послуг (Capgemini) [14].

Україна демонструє стабільний розвиток у фінтех-секторі, навіть в умовах війни. Станом на 2024 рік в Україні працює 256 фінтех-компаній [16], з яких 49% активно працюють на міжнародному ринку, включаючи країни Європи (29%), Азії (20%) та США (16%) [17]. Основні напрямки діяльності включають платежі, грошові перекази, IT-рішення для фінансових компаній (22%) [17] та кредитування. Також активно розвиваються сфери іншуртеху (страхування) та легалтеху. Це свідчить про те, що український фінтех стає важливим гравцем на глобальному ринку, пропонуючи інноваційні рішення для малого бізнесу [18].

Український досвід показує, що комбінація банківських сервісів і фінтех-рішень сприяє розширенню доступу до фінансових послуг. Наприклад, співпраця між ПриватБанком та фінтех-компаніями дозволяє бізнесу отримувати миттєві кредити на основі аналізу транзакційної активності, що зменшує інформа-

ційний розрив і дає малому бізнесу більше можливостей для розвитку.

Інтеграція фінтех-технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект (AI) та машинне навчання, значно покращує можливості банків у підтримці малих підприємств. Ці технології дозволяють банкам краще оцінювати ризики, пропонувати індивідуалізовані фінансові продукти та знижувати витрати на обслуговування. Наприклад, завдяки AI банки можуть автоматизувати процес кредитного скорингу, що дозволяє малим підприємствам отримувати фінансування всього за кілька хвилин замість традиційних кількох днів [19]. Це особливо важливо для підтримки ліквідності та рентабельності малого бізнесу в умовах економічної нестабільності.

В Україні фінтех-сектор активно розвивається, зокрема в таких сферах, як платежі та перекази, IT-рішення для фінансових компаній (22% компаній) і кредитування. Основним джерелом фінансування залишається самофінансування: 79% компаній використовують власні кошти, 7% залучають приватних інвес-

торів, а 4% отримують підтримку від венчурних фондів [20].

Фінтех-сектор можна розподілити за наступними напрямками розвитку та їх інтеграцією в сектор комерційних банків (табл. 1).

Інтеграція фінтех-технологій у банківський сектор стала вирішальним чинником не лише у підвищенні ефективності фінансових установ, а й у покращенні доступу до фінансових ресурсів для малого та середнього бізнесу. Запроваджені інноваційні рішення змінюють парадигму банківського обслуговування, роблячи його більш гнучким, масштабованим і клієнтоорієнтованим.

Зокрема, оцифрування послуг створює передумови для безперервного обслуговування клієнтів у режимі 24/7, що особливо важливо для МСП з нестандартним графіком роботи або розташованих у регіонах без розвиненої банківської інфраструктури. Це дає змогу підприємцям оперативно реагувати на фінансові виклики.

Хмарні технології та відкриті API сприяють появі банківських екосистем, у яких фінансові сервіси тісно взаємодіють із суміжними

Таблиця 1

**Основні напрями впровадження фінтех-технологій
у банківське фінансове посередництво та їхній вплив на малий бізнес**

№	Напрямок/технологія	Опис	Вплив на МСП
1	Оцифрування послуг	Автоматизація рахунків, документообігу, кредитування через мобільні додатки	Швидкий доступ до фінансування, зменшення часу на обслуговування
2	Хмарні технології та API	Інтеграція банківських сервісів з платформами, масштабованість і зниження витрат	Покращення доступу до сервісів, можливість підключення до фінтех-додатків
3	Штучний інтелект та аналітика	AI для скорингу, аналізу ризиків, прогнозування фінансової поведінки	Автоматизоване ухвалення рішень, персоналізовані продукти
4	Блокчейн та криптовалюти	Прозорі, швидкі та безпечні транзакції, особливо міжнародні	Зниження витрат, швидші перекази, нові фінансові інструменти
5	Безконтактні платежі, цифрові гаманці	NFC, Apple Pay, Google Pay – мобільні рішення для платежів	Зручність для клієнтів, підвищення продажів
6	P2P-кредитування	Альтернативне фінансування без посередництва банків	Спрощення доступу до позик, особливо для нових бізнесів
7	Робо-адвайзери	Автоматичне управління інвестиціями за допомогою алгоритмів	Доступ до інвестування без фінансових консультантів
8	Кібербезпека та біометрія	Біометричні методи захисту – розпізнавання обличчя, відбитків, голосу	Захист даних та довіра клієнтів, мінімізація шахрайства

Джерело: сформовано авторами на основі [19–26]

послугами – бухгалтерією, CRM-системами, e-commerce платформами тощо. Така інтеграція створює цінність у вигляді «єдиного вікна» для бізнесу, полегшуючи адміністративні та фінансові процеси.

Штучний інтелект виводить банківський скоринг і управління ризиками на якісно новий рівень – аналітичні системи працюють із великими обсягами даних у режимі реального часу, що зменшує суб'єктивізм у прийнятті рішень. Це особливо важливо для фінансування новостворених або нестандартних бізнес-моделей, де традиційні методи оцінювання є малоефективними.

Технології блокчейну вже не сприймаються як виняткова інновація, а стають основою для підвищення прозорості та безпеки у взаємодії банків, фінтех-компаній і МСП. Їхнє застосування у сфері міжнародних переказів знижує бар'єри входу для українських компаній на глобальні ринки.

У свою чергу, мобільні платіжні рішення стають стандартом ринку і дозволяють малим підприємствам оперативно адаптуватися до поведінкових змін споживачів. У поєднанні з робо-адвайзерами, що автоматизують інвестування, МСП отримують доступ до раніше недосяжних інструментів капіталізації.

Особливої актуальності набуває кібербезпека – швидка діджиталізація вимагає паралельного посилення захисту даних, особливо у сфері обслуговування мікробізнесу. Використання біометрії дає змогу не лише зменшити шахрайство, а й підвищити довіру до цифрових рішень загалом.

Таким чином, запропоновані технології не є відокремленими трендами – вони формують єдину архітектуру сучасного фінансового посередництва. Їхня синергія створює нові можливості для розвитку малого бізнесу, підвищуючи рівень фінансової інклюзії та стійкості в умовах нестабільної економіки. Активне використання API (71%), хмарних сервісів (44%) та блокчейну в українському фінансовому секторі демонструє високий рівень діджиталізації, що відповідає світо-

вим тенденціям. Впровадження відкритого банкінгу, розвиток штучного інтелекту та зростання безготівкових розрахунків створюють нові можливості для малого бізнесу, знижуючи бар'єри у доступі до фінансових послуг [19].

Висновки. У процесі дослідження було встановлено, що цифровізація банківського сектору та інтеграція фінтех-технологій суттєво трансформують фінансове посередництво, особливо в контексті підтримки малого і середнього бізнесу (МСП). Сучасні цифрові платформи, інструменти штучного інтелекту, блокчейн, API, хмарні рішення та автоматизовані інвестиційні сервіси значно покращують доступ МСП до фінансування, знижують транзакційні витрати та підвищують ефективність банківського обслуговування.

Аналіз міжнародного та українського досвіду довів, що МСП, які забезпечують понад 60% ВВП у багатьох країнах, є найбільш зацікавленими у впровадженні цифрових фінансових інструментів. Зокрема, в Україні спостерігається активний розвиток фінтех-індустрії, яка забезпечує інноваційні рішення для автоматизації кредитування, платежів, управління ризиками та захисту даних.

Цифрова трансформація банків створює нову екосистему фінансового посередництва, де традиційні банки та фінтех-компанії співпрацюють задля задоволення потреб сучасного клієнта. Це дозволяє оптимізувати процеси обслуговування, прискорити доступ до фінансових ресурсів і забезпечити більш гнучкі умови для розвитку бізнесу.

Разом із тим, виклики, пов'язані з кібербезпекою, законодавчим регулюванням та цифровим розривом, залишаються актуальними і потребують комплексних рішень з боку держави, банківської системи та ІТ-сектору.

Таким чином, банківське фінансове посередництво в умовах цифрової трансформації стає стратегічним інструментом підтримки МСП, що сприяє не лише збереженню їх ліквідності, а й створенню умов для стійкого економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Digital Transformation in Banking: Trends and Case Studies [Електронний ресурс] / Roland Berger. – 2022. – URL: <https://www.rolandberger.com/en/?country=UA> (дата звернення: 11.04.2025).
2. Дерев'янка В. О. Діджиталізація міжнародного економічного розвитку ЄС та України / В. О. Дерев'янка // *Економіка та держава*. – 2022. – № 3. – С. 45–50.
3. Білошанка В. С. Трансформація банківського бізнесу в умовах діджиталізації / В. С. Білошанка // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. – 2021. – № 50. – С. 56–61.

4. Pantieliieva N. Transformation of financial intermediation in the context of spread of digital trends / N. Pantieliieva, S. Zaporozhets, N. Nagaichuk, O. Bartosh // *Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan*. – 2019. – Vol. 3, № 379. – P. 144–152. – DOI: <https://doi.org/10.32014/2019.2518-1467.80>.
5. Другий рік повномасштабної війни: обсяги безготівкових розрахунків зростають [Електронний ресурс] / Національний банк України. – URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/drugiy-rik-povnomasshtabnoyi-viyni-obsyagi-bezgotivkovih-rozrahunkiv-zrostayut> (дата звернення: 11.04.2025).
6. Fintech – Statistics & Facts [Електронний ресурс] / Statista. – URL: <https://www.statista.com/topics/2404/fintech/> (дата звернення: 11.04.2025).
7. Prudence, Profits, and Growth. Global Fintech 2024 [Електронний ресурс] / D. Goyal [та ін.] ; Boston Consulting Group. – URL: <https://www.bcg.com/publications/2024/global-fintech-prudence-profits-and-growth> (дата звернення: 10.04.2025).
8. Fintech Statistics [Електронний ресурс] / C. Boutté ; Siegemedia. – URL: <https://www.siegemedia.com/strategy/fintech-statistics> (дата звернення: 09.04.2025).
9. Nurjanah S. Digital Transformation in the Banking Industry: Challenges and Opportunities / S. Nurjanah, V. Shalshabilla, A. T. W. Wulan Dari // *International Journal of Economics and Management Research*. – 2022. – Vol. 5, No. 2. – P. 14–22.
10. Digital 2024: Global Overview Report [Електронний ресурс] / Datareportal. – URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report> (дата звернення: 11.04.2025).
11. Increasing Demand for Digitised Financial Services [Електронний ресурс] / IDnow. – URL: <https://www.idnow.io/pr/increasing-demand-for-digitised-financial-services/> (дата звернення: 11.04.2025).
12. BCG Report: Global Payments Growth Slowing [Електронний ресурс] / L. Thompson // LinkedIn. – URL: https://www.linkedin.com/posts/louis-thompson-20a46913b_bcg-report-global-payments-growth-slowing-activity-7251612712982429700-xOfG (дата звернення: 10.04.2025).
13. MSME Finance Gap: Assessment of the Shortfalls and Opportunities in Financing Micro, Small and Medium Enterprises in Emerging Markets [Електронний ресурс] / M. Bruhn [та ін.] ; International Finance Corporation, World Bank Group. – Washington, D.C., 2018. – URL: <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/653831510568517947/> (дата звернення: 10.04.2025).
14. World FinTech Report [Електронний ресурс] / Capgemini. – URL: <https://www.capgemini.com> (дата звернення: 11.04.2025).
15. Finextra Research [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.finextra.com/> (дата звернення: 11.04.2025).
16. Фінтех тренди 2024 [Електронний ресурс] / Громадська спілка «Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній». – Київ, 2023. – URL: <https://fintechua.org/fintech-trends-2024> (дата звернення: 11.04.2025).
17. Фінансовий моніторинг та ринок фінансових технологій [Електронний ресурс] / Національний банк України. – URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all> (дата звернення: 11.04.2025).
18. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX // *Відомості Верховної Ради України*. – 2022. – № 1. – Ст. 1.
19. Український фінтех в цифрах та фактах: дослідження УАФІК [Електронний ресурс] / Fintech Insider. – URL: <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-v-czyfrah-ta-faktah-doslidzhennya-uafik/> (дата звернення: 11.04.2025).
20. Digital Economy and Investment [Електронний ресурс] / UkraineInvest. – 2022. – URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/en/news/27-10-22/> (дата звернення: 11.04.2025).
21. Каталог фінансових технологій України 2023 [Електронний ресурс]. – URL: <https://montenegro.mfa.gov.ua/storage/app/sites/54/ftcat2023uaweb-1-1.pdf> (дата звернення: 11.04.2025).
22. Digital Payments and Innovation [Електронний ресурс] / J.P. Morgan. – URL: <https://www.jpmorgan.com/kinexys/digital-payments> (дата звернення: 11.04.2025).
23. Orion Platform [Електронний ресурс] / HSBC. – URL: <https://www.gbm.hsbc.com/en-gb/solutions/hsbc-orion> (дата звернення: 11.04.2025).
24. Santander Partners with Ripple [Електронний ресурс] / Ripple. – URL: <https://ripple.com/insights/santander-partners-with-ripple-to-bring-certainty-and-speed-to-international-payments/> (дата звернення: 11.04.2025).
25. Deutsche Bank Embarks on Blockchain Transformation [Електронний ресурс] / Blockchain Technology News. – URL: <https://blockchaintechnology-news.com/news/deutsche-bank-embarks-on-blockchain-transformation-with-l2-solution/> (дата звернення: 11.04.2025).
26. Financial Services Platform [Електронний ресурс] / Betterment. – URL: <https://www.betterment.com/> (дата звернення: 11.04.2025).

REFERENCES:

1. Roland Berger. (2022). *Digital transformation in banking: Trends and case studies*. <https://www.rolandberger.com/en/?country=UA> (accessed April 11, 2025)
2. Derevianko, V. O. (2022). Didzhitalizatsiia mizhnarodnoho ekonomichnoho rozvytku YES ta Ukrainy [Digitalization of international economic development of the EU and Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, 3, 45-50.
3. Biloshapka, V. S. (2021). Transformatsiia bankivskoho biznesu v umovakh didzhitalizatsii [Transformation of banking business in digitalization conditions]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*, 50, 56–61.
4. Pantieliieva, N., Zaporozhets, S., Nagaichuk, N., & Bartosh, O. (2019). Transformation of financial intermediation in the context of spread of digital trends. *Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan*, 3(379), 144–152. <https://doi.org/10.32014/2019.2518-1467.80> (accessed April 11, 2025)
5. National Bank of Ukraine. (2022). Druhyy rik povnomasshtabnoi viiny: obsiagy bezgotivkovykh rozrahunkiv zrostaiut [The second year of full-scale war: cashless payments are growing]. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/drugiy-rik-povnomasshtabnoyi-viyni-obsyagi-bezgotivkovih-rozrahunkiv-zrostayut> (accessed April 11, 2025)
6. Statista. (n.d.). *Fintech - Statistics & facts*. <https://www.statista.com/topics/2404/fintech/> (accessed April 11, 2025)
7. Goyal, D., Chishti, S., & Arora, R. (2024). *Prudence, profits, and growth. Global Fintech 2024*. Boston Consulting Group. <https://www.bcg.com/publications/2024/global-fintech-prudence-profits-and-growth> (accessed April 10, 2025)
8. Boutté, C. (n.d.). *Fintech statistics*. Siegemedia. <https://www.siegemedia.com/strategy/fintech-statistics> (accessed April 9, 2025)
9. Nurjanah, S., Shalshabilla, V., & Wulan Dari, A. T. W. (2022). Digital transformation in the banking industry: Challenges and opportunities. *International Journal of Economics and Management Research*, 5(2), 14–22.
10. Datareportal. (2024). *Digital 2024: Global overview report*. <https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report> (accessed April 11, 2025)
11. IDnow. (n.d.). *Increasing demand for digitised financial services*. <https://www.idnow.io/pr/increasing-demand-for-digitised-financial-services/> (accessed April 11, 2025)
12. Thompsett, L. (2024). *BCG report: Global payments growth slowing* [LinkedIn post]. LinkedIn. https://www.linkedin.com/posts/louis-thompsett-20a46913b_bcg-report-global-payments-growth-slowing-activity-7251612712982429700-xOfG (accessed April 10, 2025)
13. Bruhn, M., Love, I., & Mylenko, N. (2018). *MSME finance gap: Assessment of the shortfalls and opportunities in financing micro, small and medium enterprises in emerging markets*. International Finance Corporation, World Bank Group. <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/653831510568517947/> (accessed April 10, 2025)
14. Capgemini. (n.d.). *World FinTech report*. <https://www.capgemini.com> (accessed April 11, 2025)
15. Finextra Research. (n.d.). <https://www.finextra.com/> (accessed April 11, 2025)
16. Ukrainian FinTech and Innovations Association. (2023). *Fintech trendy 2024* [Fintech trends 2024]. <https://fintechua.org/fintech-trends-2024> (accessed April 11, 2025)
17. National Bank of Ukraine. (n.d.). *Finansovyi monitorynh ta rynek finansovykh tekhnolohii* [Financial monitoring and financial technologies market]. <https://bank.gov.ua/ua/news/all> (accessed April 11, 2025)
18. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021). *Pro platižni posluhy* [On payment services] (Law No. 1591-IX). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2022(1), Article 1.
19. Fintech Insider. (n.d.). *Ukrainskyi fintech v tsyfrakh ta faktakh: doslidzhennia UAFIK* [Ukrainian fintech in figures and facts: UAFIC research]. <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-v-czyfrakh-ta-faktah-doslidzhennya-uafik/> (accessed April 11, 2025)
20. UkraineInvest. (2022). *Digital economy and investment*. <https://ukraineinvest.gov.ua/en/news/27-10-22/> (accessed April 11, 2025)
21. *Kataloh finansovykh tekhnolohii Ukrainy 2023* [Catalog of financial technologies of Ukraine 2023]. (2023). <https://montenegro.mfa.gov.ua/storage/app/sites/54/ftcat2023uaweb-1-1.pdf> (accessed April 11, 2025)
22. J.P. Morgan. (n.d.). *Digital payments and innovation*. <https://www.jpmorgan.com/kinexys/digital-payments> (accessed April 11, 2025)
23. HSBC. (n.d.). *Orion platform*. <https://www.gbm.hsbc.com/en-gb/solutions/hsbc-orion> (accessed April 11, 2025)
24. Ripple. (n.d.). *Santander partners with Ripple*. <https://ripple.com/insights/santander-partners-with-ripple-to-bring-certainty-and-speed-to-international-payments/> (accessed April 11, 2025)
25. Blockchain Technology News. (n.d.). *Deutsche Bank embarks on blockchain transformation*. <https://blockchaintechnology-news.com/news/deutsche-bank-embarks-on-blockchain-transformation-with-l2-solution/> (accessed April 11, 2025)
26. Betterment. (n.d.). *Financial services platform*. <https://www.betterment.com/> (accessed April 11, 2025)